

Ἡ ΚΑΤΗ
ΧΗΣΙ
Σ:

ὑΠὸ
ΤΟΥ Τῆ
ἘΚΚΛΗΣΙΑΣ

:ΤΗΣ ἈΓΙΑΣ
ΙΟΥΣΤΙ
ΝΗΣ:

ΔΙΑ
ΚΟΝΟΥ
ΠΡΑΥΛΙΟΥ

Σελίδες

᾽Ορθοδόξου

Κατηχήσεως

Ἅγιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος:

Ἀπαραίτητα καί σωτήρια τά ἀναθέματα σήμερα

Μέ ἀπλές σκέψεις καί συγκρίσεις ἀπό τήν καθημερινή ζωή καί μέ ἐπίκληση τῆς κοινῆς λογικῆς ὁ ἅγιος Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος (Ρωσία, 1815-1894) παρουσιάζει ἀποδεικτικῶς τήν πνευματική ὠφέλεια καί ἀναγκαιότητα τῶν ἐπισήμων ἀναθεμάτων τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας (οἱ τίτλοι κεφαλαίων εἶναι πρόσθετοι, τῆς μεταφράσεως).

Τί εἶναι ἓνα Ἀνάθεμα; **ὑπό τοῦ Ἐπισκόπου Θεοφάνους τοῦ Ἐγκλείστου**

Σπανίως τό Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας, τό ὁποῖο τώρα ἐπιτελεῖται, λαμβάνει χώρα ἄνευ ἐπικρίσεων καί ἐπιτιμήσεων ἐκ μέρους κάποιου. Καί ἀνεξαρτήτως ἀπό τό πόσες ὁμιλίες γίνονται ἐξηγώντας ὅτι στό σημεῖο αὐτό ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ σοφῶς γιά τή σωτηρία τῶν παιδιῶν της, παρά ταῦτα οἱ δυσареστημένοι ἀπλῶς συνεχίζουν νά ἐπαναλαμβάνουν τό στίχο τους. Εἴτε δέν ἀκοῦν τίς ὁμιλίες, εἴτε αὐτές οἱ ὁμιλίες δέν «χτυποῦν κέντρο» ὅσον ἀφορᾶ στίς παρεξηγήσεις τοῦ τελευταίου, ἢ ἴσως ἔχουν διαμορφώσει τή

δική τους αντίληψη περί του Συνοδικού αυτού και δέν θέλουν νά τήν ἐγκαταλείψουν, ἀνεξαρτήτως ἀπό τό τί τούς λέγεις. Τά ἀναθέματά μας σέ κάποιους ἀνθρώπους φαίνονται ἀπάνθρωπα, σέ ἄλλους περιοριστικά. Τέτοιες κατηγορίες μπορεῖ νά ἰσχύουν σέ ἄλλες περιστάσεις, ἀλλά μέ κανένα τρόπο δέν μποροῦν νά ἐφαρμοσθοῦν στό δικό μας Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας. Θά διευκρινήσω γιά χάρη σας ἐν συντομίᾳ γιατί ἡ Ἐκκλησία ἐνεργεῖ ἔτσι, καί νομίζω ὅτι καί ἐσεῖς οἱ ἴδιοι θά συμφωνήσετε μαζί μου ὅτι ἡ Ἐκκλησία πράττοντας ἔτσι, ἐνεργεῖ μέ σοφό τρόπο.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς κοινότητα ὁμοφρόνων πιστῶν

Τί εἶναι ἡ ἅγια Ἐκκλησία; Εἶναι μία κοινότητα πιστευόντων, ἐνωμένων μεταξύ τους μέ μία ἐνότητα ὁμολογίας θεϊκῶς ἀποκαλυμμένων ἀληθειῶν, μέ μία ἐνότητα ἐξαγιασμοῦ μέσω θεϊκῶς καθιερωμένων Μυστηρίων, καί μέ μία ἐνότητα διοικήσεως καί καθοδηγήσεως ἀπό Ποιμένες δοσμένους ἀπό τόν Θεό. Ἡ ἐνότητα τῆς ὁμολογίας, τοῦ ἐξαγιασμοῦ καί τῆς διοικήσεως συνιστᾷ τόν κανονισμό αὐτῆς τῆς κοινότητος, πού εἶναι ὑποχρεωτικός γιά ὅποιονδήποτε ἐντάσσεται σέ Αὐτήν. Ἡ ιδιότητα τοῦ μέλους σέ αὐτή τήν κοινότητα ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἀποδοχή αὐτοῦ τοῦ κανονισμοῦ καί τήν συμφωνία μέ αὐτόν· ἡ παραμονή σέ αὐτήν τήν κοινότητα

ἐξαρτᾶται ἀπό τήν τήρησή του.

Ἄς δοῦμε πῶς ἡ ἅγια Ἐκκλησία ἀναπτύχθηκε καί πῶς συνεχίζει νά ἀναπτύσσεται. Οἱ ἱεροκήρυκες κηρύττουν. Μερικοί ἀπό τούς ἀκροατές δέν παραδέχονται τό κήρυγμα καί φεύγουν· ἄλλοι τό ἀποδέχονται καί σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἀποδοχῆς του ἀγιάζονται ἀπό τά ἅγια Μυστήρια, ἀκολουθοῦν τήν καθοδήγηση τῶν ποιμένων, καί ἔτσι ἐνσωματώνονται μέσα στήν ἅγια Ἐκκλησία - ἐκκλησιοποιοῦνται.

Αὐτός εἶναι ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ὅλα τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἰσάγονται σέ Αὐτήν. Κατά τήν εἰσαγωγή τους, μίγνυνται μέ ὅλα τά μέλη Της, ἐνώνονται μαζί τους, καί παραμένουν στήν Ἐκκλησία μόνον καθ' ὅσον συνεχίζουν νά εἶναι ἕνα μέ αὐτά ὅλα.

Κάθε κοινότητα έχει θεμελιακούς κανονισμούς

Από αυτή την άπλη ένδειξη σχετικώς με τό πώς σχηματίζεται ή Έκκλησία, μπορείτε νά δείτε ότι ως μία κοινότητα, ή άγία Έκκλησία ήλθε στην ύπαρξη και συνεχίζει νά ύφίσταται καθώς κάθε άλλη κοινότητα. Και έτσι νά Τήν βλέπετε, καθώς θά βλέπατε κάθε άλλη, και μή Τήν άποστερείτε από τά δικαιώματα πού ανήκουν σέ κάθε κοινότητα.

Ας πάρουμε, για παράδειγμα, μία άντι-αλκοολική κοινότητα. Έχει κανονισμούς πού κάθε μέλος πρέπει νά έκπληρώνει. Και κάθε μέλος της είναι μέλος άκριβώς επειδή άποδέχεται και τηρεί τούς κανονισμούς της. Τώρα ύποθέστε ότι κάποιο μέλος όχι μόνον άρνεΐται νά τηρεί τούς κανονισμούς, αλλά διατηρεί και πολλές άπόψεις έντελώς αντίθετες προς εκείνες της κοινότητας και άκόμη έξεγείρεται έναντίον του ίδιου του σκοπού της. "Όχι μόνον δέν τηρεί ό ίδιος έγκράτεια, αλλά μάλιστα διαβάλλει τήν ίδια τήν έγκράτεια και διασπείρει ιδέες πού μπορεί νά βάλουν άλλους σέ πειρασμό και νά τούς παρασύρουν μακριά από τήν έγκράτεια. Τί κάνει κατά κανόνα ή κοινότητα μέ τέτοιους άνθρώπους; Πρώτα, τούς προειδοποιεί και έπειτα τούς άποβάλλει. Έκεί έχει ένα «άνάθεμα»! Κανείς δέν διαμαρτύρεται γι' αυτό, κανείς δέν έπικρίνει τήν κοινότητα, ότι είναι άπάνθρωπη. "Όλοι άποδέχονται ότι ή κοινότητα ένεργεί μέ τρόπο τελείως νόμιμο και ότι αν ήταν νά πράξει διαφορετικώς, δέν θά μπορούσε νά ύπάρξει.

Τό παράδειγμα του Άρείου

Συνεπώς, για τί μπορεί νά έπικρίνει κανείς τήν άγία Έκκλησία όταν ένεργεί παρομοίως; Στο τέλος της γραφής, ένα «άνάθεμα» είναι άκριβώς χωρισμός από τήν Έκκλησία, ή άποκλεισμός άπό αυτήν όσων δέν πληρούν τίς προϋποθέσεις της ένότητας μέ Αυτήν και αρχίζουν νά σκέπτονται διαφορετικώς από τόν τρόπο πού Αυτή σκέπτεται, διαφορετικώς από τόν τρόπο πού αυτοί οι ίδιοι ύποσχέθηκαν νά σκέπτονται κατά τήν ένταξη τους σέ Αυτήν.

Θυμηθείτε πώς συνέβη! Έμφανίσθηκε ό Άρειος, ό όποιος διατηρούσε άσεβείς γνώμες όσον άφορᾶ στον Χριστό τόν Σωτήρα, ώστε μέ εκείνες τίς άπόψεις διαστρέβλωνε αυτή τήν ίδια τήν πράξη της σωτηρίας μας. Τί έγινε μέ αυτόν; Πρώτα προειδοποιήθηκε, και προειδοποιήθηκε πολλές φορές μέ κάθε δυνατό μέσο πειθούς και συναισθήματος. Άλλ' έφ' όσον πεισμηδώς επέμεινε στην άποψη του, καταδικάσθηκε και έγινε άκοινωνητος από τήν Έκκλησία – δηλαδή: «άποβάλλεται από τήν κοινότητά μας. Προσέξτε, μή έχετε κοινωνία μέ αυτόν και μέ τούς όμοίους του. Μή κρατείτε οι ίδιοι τέτοιες άπόψεις, και μή άκούετε ή μή άποδέχεσθε εκείνους πού τό κάνουν».

παιδιά Της μέ τόση φροντίδα έναντι εκείνων πού μπορεί νά τά διαφθείρουν καί νά τά καταστρέψουν;

Ἡ προστασία τῶν σωτηρίων ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων

Ἄς δοῦμε: ποιές ψευδεῖς διδασκαλίες καί ποιοί ψευδεῖς διδάσκαλοι γίνονται ἀκοινωνήτοι; Ἐκεῖνοι πού ἀρνοῦνται τήν ὑπαρξη τοῦ Θεοῦ, τήν ἀθανασία τῆς ψυχῆς, τή θεία Πρόνοια· ἐκεῖνοι πού δέν ὁμολογοῦν τήν Παναγίαν Τριάδα, Πατέρα, Υἱόν, καί Ἅγιον Πνεῦμα, τόν ἕνα Θεόν· ἐκεῖνοι πού δέν ἀναγνωρίζουν τή Θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί τή σωτηρία μας μέσω τοῦ θανάτου Του ἐπί τοῦ Σταυροῦ· ἐκεῖνοι πού ἀρνοῦνται τή χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί τά θεία μυστήρια πού τήν παρέχουν, καί οὕτω καθεξῆς. Βλέπετε, τίνος εἶδους θεμάτων ἄπτονται; Αὐτά εἶναι θέματα τά ὁποῖα συνιστοῦν τήν ἴδια τήν αἰτία πού ἡ ἅγια Ἐκκλησία εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ἀρχές ἐπί τῶν ὁποίων εἶναι θεμελιωμένα καί ἄνευ τῶν ὁποίων δέν θά μπορούσε νά εἶναι αὐτό πού εἶναι.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐκεῖνοι πού ἐξεγείρονται ἐναντίον τέτοιων ἀληθειῶν εἶναι γιά τήν Ἐκκλησία, ὅ,τι εἶναι γιά μᾶς στήν καθημερινή ζωή ἐκεῖνοι πού κάνουν ἀπόπειρες κατά τῆς ζωῆς μας καί τῆς περιουσίας μας. Ληστές καί κλέπτες, στό κάτω-κάτω, πουθενά δέν ἐπιτρέπεται νά συνεχίζουν ἐλευθέρως καί νά φεύγουν ἀτιμώρητοι. Καί ὅταν δένονται καί παραδίδονται στό νόμο καί τήν τιμωρία, κανείς δέν τό θεωρεῖ αὐτό ἀπάνθρωπο ἢ παραβίαση τῆς ἐλευθερίας.

Ἀντιθέτως, οἱ ἄνθρωποι βλέπουν στό ἴδιο αὐτό πρᾶγμα ἐξ ἴσου μία πράξη ἀγάπης γιά τόν ἄνθρωπο, καί διαφύλαξη τῆς ἐλευθερίας -ἀναφορικῶς πρός ὅλα τά μέλη τῆς κοινωνίας-. Ἐάν ἔτσι κρίνετε ἐδῶ, παρομοίως νά κρίνετε σχετικῶς καί μέ τήν κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτοί οἱ ψευδο-

Ἔτσι ἔπραξε ἡ ἅγια Ἐκκλησία μέ τόν Ἄρειο· ἔτσι ἔχει πράξει καί μέ ὅλους τοὺς ἄλλους αἰρετικούς· καί ἔτσι θά κάνει καί τώρα, ἐπίσης, ἐάν κάποιος ἐμφανισθεῖ κάπου μέ ἀσεβεῖς ἀπόψεις.

Λοιπόν, πείτε μου, τί εἶναι ἀξιόμεμπτο ἐδῶ; Τί ἄλλο θά μπορούσε νά κάνει ἡ ἅγια Ἐκκλησία; Καί θά μπορούσε νά συνεχίσει νά ὑπάρχει ἐάν δέν ἐφάρμοζε τέτοια αὐστηρότητα καί δέν προειδοποιούσε τά

διδάσκαλοι, καθώς οι κλέπτες και οι ληστές, λεηλατούν την περιουσία της αγίας Ἐκκλησίας και τοῦ Θεοῦ, διαφθείροντας τά τέκνα της καί καταστρέφοντάς τα. Σφάλλει ἡ αγία Ἐκκλησία κρίνοντάς τους, δένοντάς τους, καί πετώντας τους ἔξω; Καί θά ἦταν πράγματι ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο, ἐάν αὐτή θά ἔβλεπε τίς ἐνέργειες τέτοιων ἀνθρώπων μέ ἀδιαφορία καί τοὺς ἄφηνε ἐν ἐλευθερίᾳ νά καταστρέψουν κάθε ἄλλον; Μία μητέρα θά ἐπέτρεπε σέ ἓνα φίδι ἐλευθέρως νά σκαρφαλώσει καί νά δαγκώσει τό παιδάκι της; Ποιὸς δέν κατανοεῖ τὸν κίνδυνο; Ἐάν κάποια ἀνήθικα πρό-

σωπα ἦταν νά ἀποκτήσουν πρόσβαση στήν οἰκογένειά σας καί νά ἀρχίσουν νά ἐκπειράζουν τήν κόρη σας, ἢ τὸν γιό σας, θά μπορούσατε νά δεῖτε μέ ἀδιαφορία τίς πράξεις καί τοὺς λόγους τους; Φοβούμενοι μήπως ἀποκτήσετε τή φήμη ἀπανθρώπου καί «παλαιῶν ἀρχῶν», θά δένατε τά χέρια σας; Δέν θά σπρώχνατε ἓνα τέτοιο πρόσωπο ἔξω ἀπό τήν πόρτα καί θά τήν κλείνατε πίσω του γιά πάντα;

Θά ἔπρεπε νά δεῖτε τίς ἐνέργειες τῆς αγίας Ἐκκλησίας μέ τὸν ἴδιο τρόπο. Βλέπει Αὐτή ὅτι ἐμφανίζονται ἄτομα μέ διεφθαρμένο νοῦ, καί διαφθείρουν ἄλλους καί ἐξεγείρεται ἐναντίον τους, τοὺς ἀποδιώκει, καί φωνάζει σέ ὅλους ἐκείνους πού εἶναι δικοί Της: προσέξτε, ἔτσι καί ἔτσι, ἄνθρωποι τέτοιοι καί τέτοιοι θέλουν νά καταστρέψουν τίς ψυχές σας. Μή τοὺς ἀκούσετε· φύγετε ἀπό αὐτούς. Ἔτσι ἐκπληρώνει τό καθήκον τῆς μητρικῆς ἀγάπης, καί συνεπῶς ἐνεργεῖ μέ ἀγάπη - ἢ, ὅπως τό λέτε - ἀνθρωπιστικῶς.

Καί στή σημερινή ἐποχή ἀπαραίτητα τά ἀναθέματα

Στό παρόν, ἔχουμε μία ἀλματώδη ἐξάπλωση μηδενιστῶν, πνευματιστῶν καί ἄλλων ἐπιζήμιων ἐξυπνων πού παρασύρονται ἀπό τοὺς ψευδοδιδασκάλους τῆς Δύσεως. Νομίζετε ἀληθῶς ὅτι ἡ αγία μας Ἐκκλησία θά τηροῦσε σιωπή καί δέν θά ὑψωνε τή φωνή Της γιά νά καταδικάσει καί νά τοὺς ἀναθεματίσει, ἐάν οἱ καταστροφικές διδασκαλίες τους ἦταν κάτι νέο; Μέ κανένα τρόπο. Θά συγκαλεῖτο κάποια Σύνοδος, καί στή Σύνοδο ὅλοι αὐτοί μαζί μέ τίς διδασκαλίες τους θά παρεδίδοντο σέ ἀνάθεμα, στό δέ τωρινό Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας θά προσετίθετο ἓνα ἐπιπρόσθετο κεφάλαιο: «Στόν Φόυερμαχ, τὸν Μπούχνερ καί τὸν Ρενάν, στοὺς

πνευματιστές, καί ὄλους τούς ἀκολούθους τους – στούς μηδενιστές – “ἔστω ἀνάθεμα”». Ἀλλά δέν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη γιά τέτοια Σύνοδο καί δέν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη ἐπίσης γιά τέτοια προσθήκη. Οἱ ψευδο-διδασκαλίες τους ἔχουν ἤδη ὅλες ἀναθεματισθεῖ ἐκ τῶν προτέρων σέ ἐκεῖνα τά σημεῖα ὅπου ἐκφέρεται ἀνάθεμα γιά ἐκεῖνους πού ἀρνοῦνται τήν ὑπαρξιν τοῦ Θεοῦ, τήν πνευματικότητα καί ἀθανασία τῆς ψυχῆς, τίς διδαχές πού ἀφοροῦν στήν Παναγία Τριάδα καί πού ἀφοροῦν στή Θεότητα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δέν βλέπετε μέ πόση σοφία καί προνοητικότητα δρᾷ ἡ ἀγία Ἐκκλησία, ὅταν μᾶς ὑποχρεώνει νά τελέσουμε τήν παρούσα διακήρυξη καί νά τήν ἀκούσουμε; Καί ὅμως λένε: «Αὐτό εἶναι παρωχημένο». Ἀλλά εἶναι ἀκριβῶς τώρα πού εἶναι ἐπίκαιρο! Ἴσως πρό 100 ἐτῶν δέν ἦταν ἐπίκαιρο. Ἀντιθέτως, κάποιος πρέπει νά πεί σχετικῶς μέ τήν ἐποχή μας, ὅτι ἂν δέν ὑπῆρχε μέχρι τώρα Συνοδικόν τῆς Ὁρθοδοξίας, θά ἦταν ἀναγκαῖο νά εἰσαχθεῖ ἕνα καί νά τελεῖται ὄχι μόνον στίς κυριότερες πόλεις, ἀλλά σέ ὅλες τίς περιοχές καί σέ ὅλες τίς Ἐκκλησίες: ὥστε νά συναχθοῦν ὅλες οἱ διδασκαλίες τοῦ κακοῦ πού ἀντιτίθενται στόν Λόγο τοῦ Θεοῦ καί νά καταστοῦν γνωστές σέ ὄλους, ὥστε ὅλοι νά μποροῦν νά γνωρίζουν τί εἶναι ἀναγκαῖο νά προσέχουν καί ποιού εἶδους διδασκαλίες νά ἀποφεύγουν. Πολλοί ἔχουν διαφθαρεῖ στό νοῦ, ἀποκλειστικῶς καί μόνον λόγω ἀγνοίας, ἐνῶ μία δημόσια καταδίκη τῶν καταστροφικῶν διδασκαλιῶν θά τούς ἔσωζε ἀπό τήν ἀπώλεια.

Συνεπῶς, ἡ Ἐκκλησία καθιστᾷ ἀκοικῶνητους, ἐξορίζει ἀπό τίς τάξεις της (ὅταν λέγεται, «Ἀνάθεμα στόν τάδε καί τόν δεῖνα», αὐτό σημαίνει τό ἴδιο πράγμα μέ τό «Ὁ τάδε καί ὁ δεῖνα, ἔξω ἀπό ἐδῶ!»), ἡ ἀναθεματίζει γιά τόν ἴδιο λόγο πού τό πράττει ὅποιαδήποτε κοινότητα. Καί εἶναι ὑποχρεωμένη νά τό κάνει γιά νά αὐτο-διατηρηθεῖ καί νά διατηρήσει τά τέκνα της ἀπό τήν καταστροφή.

Γιά αὐτόν τόν λόγο, δέν ὑπάρχει τίποτε ἀξιόμημπο ἢ ἀκατανόητο σχετικῶς μέ αὐτό τό παρόν Συνοδικόν. Ἐάν κάποιος φοβεῖται τήν ἐνέργεια τοῦ ἀναθέματος, ἄς ἀποφύγει τίς διδασκαλίες πού εἶναι ἡ αἰτία αὐτός νά τό ὑποστεῖ. Ἐάν κάποιος τό φοβεῖται γιά ἄλλους, ἄς τούς ἀποκαταστήσει στήν ὑγιή διδασκαλία. Ἀλλά ἂν ἔχεις ἤδη ἐγκαταλείψει τήν ὑγιή διδασκαλία, τότε τί δουλειά ἔχεις μέ τό τί γίνεται στήν Ἐκκλησία ἀπό αὐτούς πού δέν τήν ἔχουν ἐγκαταλείψει [τήν ὑγιή διδασκαλία]; Καί μόνον ἀπό τό ἴδιο τό γεγονός ὅτι ἔχεις συλλάβει μία διαφορετική ἄποψη γιά τά πράγματα ἀπό ἐκεῖνη πού τηρεῖται στήν Ἐκκλησία, ἔχεις ἤδη διαχωρίσει τόν ἑαυτό σου ἀπό τήν Ἐκκλησία. Δέν εἶναι ἡ καταγραφή στούς βαπτισματικούς καταλόγους πού καθιστᾷ κάποιον μέλος τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά τό πνεῦμα καί τό περιεχόμενο τῶν ἀπόψεών του. Εἴτε ἡ διδασκαλία σου καί τό ὄνομά σου προφέρονται σάν νά εἶναι ὑπό τό ἀνάθεμα εἴτε ὄχι, ἤδη ὑπέκεισαι σέ αὐτό, ὅταν οἱ ἀπόψεις σου ἀντιτίθενται σέ ἐκεῖνες τίς Ἐκκλησίας, καί ὅταν ἐπιμένεις σέ αὐτές. Εἶναι φοβερό τό ἀνάθεμα. Ἐγκατάλειψε τίς κακές σου ἀπόψεις. Ἀμήν.

